

Ochrana viníc proti škodám spôsobeným zverou

Vinohradníctvo v Malých Karpatoch má viac ako dvetisícročnú tradíciu. Tým, že vinice sú na južných svahoch a v priamom susedstve s lesom, zver a vtáci tu vždy spôsobovali škody. Boli obdobia, keď boli minimálne, v súčasnosti sú však tieto škody naozaj obrovské.

Keď zver škodí

Zver vždy migrovala z lesa na lúky, ktoré sú pod vinicami. Boli a nanešťastie ešte stále sú tu aj takzvané pustáky a ovocné sady, kde rástla tráva a zver nemusela prechádzať cez vinice.

Ďalší fenomén vo viniciach, ktorý už zničil nie jednu vynikajúcu lokalitu a polohu vinohradov, ako napríklad Devín, Rača, Limbach, Krasňany, sú developerské projekty. Kvôli nim je cena za 1 m² pôdy stonásobne vyššia ako cena za poľnohospodársku pôdu. Niektorí ľudia si naivne myslia, že v Malých Karpatoch všetky vinice budú v budúcnosti stavebnými pozemkami a čakajú na dobrú cenu, lebo poľnohospodárska alebo vinohradnícka pôda sa predáva za iné peniaze. Navyše sa mnohí majitelia o svoje vinice vôbec nestarajú. Vinohrady sú tak útočiskom pre zver, škodcov a darí sa tam burine. Je to výsledok nečinnosti štátnej správy, ktorá tým porušuje zákon a poškodzuje pôdny fond.

Škody vo viniciach spôsobujú nielen danielia, srnčia, jelenia a muflonia zver, ale aj diviaky a škorce.

Ich zastúpenie podľa období, keď sa škody vyskytujú, je nasledovné. Počas pučania viniča škodí

najmä srnčia, danielia a jelenia zver, v priebehu vegetačného obdobia je to srnčia a danielia zver a v čase zberu sú to skoro všetky, vrátane srnčej, danielkej, jelenej zveri, diviakov a škorcov.

V pezinských vinohradoch sa pohybujem tridsaťpäť rokov. Skúšal som rôzne recepty na ochranu, od spáleného pušného prachu, medvedieho loja, ľudských vlasov, oplotení, zvukových plašičov a v poslednom období aj elektrických oplôtok, či už trvalých alebo mobilných. V posledných rokoch boli škody tak vysoké, že ak by sa opakovali, boli by likvidačné. Napríklad v roku 2013 to bolo 35 tisíc eur, o rok neskôr 20 tisíc eur a minulý rok viac ako 16 tisíc eur. Škody v roku 2015 boli vysoké z dôvodu, ktorý sme doposiaľ v Pezinku nezaznamenali. Išlo o ožer letorastov v čase pučania, teda medzi 25. 4. až 15. 5. Než sme problém zistili, bolo už niekoľko hektárov poškodených na 20 až 50 %. Tieto škody sú veľmi nebezpečné, pretože zver zožerie celý pučiaci letorast do desať centimetrovej dĺžky, čím spôsobí škodu nielen v danom ročníku, ale zožerie i jednoročné drevo, ktoré je základom úrody v nasledujúcom roku.

Ing. Milan Pavelka.

Elektrické oplôtky

Budovanie elektrických oplôtok je náklad navyše, samozrejme, v prvom rade na zakúpenie, ďalej na ohradenie a aj na údržbu. Pozemok môžete oplotiť inštaláciou na existujúce stĺpiky opornej konštrukcie samostatnými drevenými kolmi alebo stĺpikmi z rôzneho materiálu, na ktoré umiestnite izolátory. Dôležité je umiestnenie prvého izolátora do výšky 20 centimetrov od zeme a druhého a tretieho do 30 centimetrov od seba. Ďalší môže byť 40 centimetrov od posledného izolátora. Veľmi dôležité je uvedomiť si, že diviak, srna a daniel je podliezavá zver. Jelenia zver je skákavá, preto je dôležité dať prvé dva vodiace drôty hustejšie. Sú dôležité i na ochranu zveri, aby sa do nich nezamotala paroží.

Máme lokality, kde sme na už oplotený vinohrad nainštalovali elektrický oplôtok. Je to určite najlepšia kombinácia, ale nie všade sa to dá realizovať. V tom prípade je dôležité, aby vodiče boli nainštalované približne 20 až 25 centimetrov pred oplatením. Zdroj napätia a usmerňovač napätia môže byť autobatéria, alebo ak je prístup k elektrine, môže to byť napojené na 220-voltové vedenie. Výhoda autobaterie je, že nepotrebuje elektrickú sieť, ale potrebujeme ju nabíjať v intervale dvoch až piatich dní. Je tu ešte jedna možnosť nabíjania, a to

solárnym panelom. Dôležité je aj umiestnenie batérie a prístroja. Po našej skúsenosti je najlepšie ju vložiť do železného trezora, ktorý má špeciálny kľúč. Umiestnenie do betónových skruží sa nám neosvedčilo, pretože zloději ich vykradnú!

Osadením elektrickej oplátky nemáme vyhrané nad zverou, pretože vyžaduje každodennú kontrolu oplotení a napätia v oplôtke. Stáva sa, že vodič sa dotýka rastliny alebo je zhodený na zem. Vtedy zdroj skratuje a vybjíja sa veľmi rýchlo. Aby bola údržba čo najúčinnejšia, je dôležité udržiavať okolie elektrickej oplátky čisté a v bezburinovom stave v šírke aspoň jeden meter či už mechanicky, alebo herbicídmi. Takisto by sa nemali vodičov dotýkať letorasty viniča, ktoré treba zastrčiť alebo odstrániť najmä na elektrických oplátkach umiestnených na opornej konštrukcii.

Aj keď urobíte tieto opatrenia, neuchránite vinič na 100 %, ale znížite riziko na minimum. Sám som videl na vlastné oči, že daniel sa vystavil elektrickému šoku, aby sa dostal k hroznu. Asi to stojí za to, pretože plody viniča obsahujú najviac cukru zo všetkých kultúrnych plodín, a teda aj energie. O škodcoch, ako sú škorce a drozdy, niekedy nabudúce.

**Text: Milan Pavelka
Snímky: Juraj Mikula**

Elektrický oplôtok je jedným z najúčinnejších opatrení proti poškodeniu zverou.